

"והיו עיניך רואות את מורכ"י

(ישעיהו ל"כ')

מפגש ווירטואלי למדריכות, רכזות ומורות עברית

תכנית המפגש

דברי פתיחה:

סיגל שאקי, מ"מ מפקחת על החינוך הלשוני בחמ"ד

הדגמה:

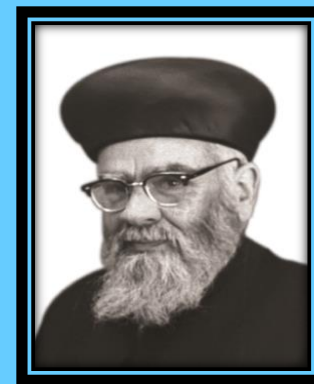
תהליך הוראה לפי תוכנית "עופרים" - יעל שער, מדריכה
ארצית

"מרוץ הצבי" - תחרות כתיבת סיפורים:

זהבה פלד, רכזת תוכנית "עופרים"

תמיכה וליווי טכנולוגי:

דניאל רמתי, מומחה לתקשוב במערכת החינוך

**הראשון לציון
הרב יצחק ניסים זצ"ל**

דמויות מופת של החמ"ד בשנים האחרונות

דמות מרכזית	שנה	מיקוד בחינוך לשוני
הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל זצ"ל	תשע"ב	כתיבת סיפור
הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל	תשע"ג	הערכת הכתיבה
הרב חיים דוד הלוי זצ"ל	תשע"ד	תיאור דמות
הרב שאול ישראל זצ"ל	תשע"ה	העשרת אוצר המילים
הרבנית ברכה קאפח זצ"ל	תשע"ו	תפקודי לומד במאה ה-21
הרב שלמה גורן זצ"ל	תשע"ז	כתיבת יומן אישי
הרב מאיר יהודה גץ זצ"ל	תשע"ח	כתיבת מכתב למטרות טיעון ושכנוע
הרב משה צבי נריה זצ"ל	תשע"ט	הפקת מידע מסרט
הרב יצחק ניסים זצ"ל	תש"פ	הערכת הכתיבה עפ"י המחווה המחודש

דמות מופת

אישיות שגרמה
לשינוי מהותי
ומשמעותי בדורה
ואף בדורות
הבאים.

אישיות דגולה
ומוערכת שעשתה
מעשים חשובים
ומשפיעים.

אישיות המשמשת
מודל לחיקוי,
לדוגמא אישית
ולהערצה.

אישיות שטביעה
חותם בהיסטוריה
של עמה.

הרב יצחק ניסים זצ"ל דמות מופת של החמ"ד

צוות החינוך הלשוני בחמ"ד, מציג מידי שנה
יחידת הוראה בנושא הדמות השנתית של החמ"ד
על פי תוכנית "עופרים".

השילוב בין התוכן, הדידקטיקה המוצעת
וקידום מטרות השפה, מהווה דוגמא לדרכנו,
בה אנו משלבים עיסוק בתכנים משמעותיים
וערכיים בשיעורי העברית ומקדמים את הישגי
תלמידנו על-פי תכנית הלימודים.

על תוכנית
"הצבי עופרים"
ניתן ללמוד
באתר
החינוך הלשוני
בחמ"ד

לומדים על הרב יצחק ניסים זצ"ל

המחשה

נדגים את תהליך
ההוראה מתוך היישום
של יעל שער (מדריכה
ארצית של "עופרים")

תהליך

ביחידת הוראה זו נציג
תהליך הוראה אותו
ניתן ליישם בלמידה
על הרב יצחק ניסים
זצ"ל

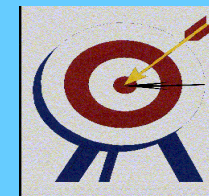

לומדים על הרב יצחק ניסים זצ"ל

מטרות

התלמידים יכירו את דמותו של הרב
יצחק ניסים זצ"ל תוך חשיפתם
למסירות נפשו לתורת ישראל, לקירוב
לבבות לתורה מתוך אהבת כל אדם
וערבות הדדית .

התלמידים יבחנו את הערכים
הנלמדים מדמותו של הרב ניסים
בחיי היום-יום שלהם

מתוך הספר
"גדולי האומה לילדי
ישראל"

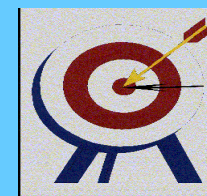
מטרות וזיקה להישגים הנדרשים בתכ"ל בחינוך לשוני

מטרות היחידה בחינוך הלשוני יקבעו ע"י המורה
בהתאם לגיל התלמידים, ידע קודם וכו'.

מומלץ להתמקד במטרה אחת בכל חלק ביחידה
וללמדה בהוראה מפורשת.

בחלק הראשון- מטרות ההוראה יגזרו מתוך תכנית
הלימודים וההישג מספר 5:
הפקת מידע ולמידה מספרי לימוד, מספרי מידע
וממקורות מידע דיגיטליים, ממילונים ומאנציקלופדיות
לילדים, מספרי יען נוספים, מכתבי עת ועיתונים יומיים.

בחלק השני-מטרות ההוראה בכתיבה יבחרו מהישג 2
ו-3.

מבנה מהלך יחידת ההוראה

חלק ב' - כתיבה

- ☐ כתיבת סיפור
- ☐ תהליכי טיוט ושכתוב
- ☐ פרסום סיפורים באתר "הסופרים הצעירים"
- ☐ השתתפות בתחרות "מרוץ הצבי"

חלק ג' הערכה

- ☐ דרכי הערכה עפ"י התוכנית החדשה
- ☐ פרסום סיפורים באתר "הסופרים הצעירים"
- ☐ השתתפות בתחרות "מרוץ הצבי"

חלק א' - הפקת מידע על

הרב ניסים זצ"ל
ממקורות שונים

- המחשה של התוכן
בדרך ויזואלית וחוויתית
(גיוון דרכי הוראה)
-העלאת רגשות ואמפטיה
לקשיים ולהישגים.
-בעקבות המידע -
העשרת השפה באמצעות
משחקי תפקידים, שימוש
בכלים מתקשבים ועוד.

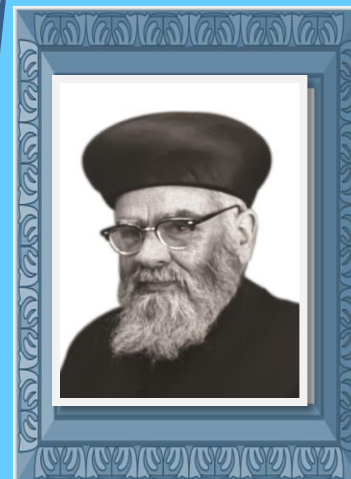
היחידה המוצעת
מיועדת לרצף של
מספר שיעורים
בהתאם לשיקול
דעת המורים

הרב יצחק ניסים זצ"ל

הוראה בדרך "עופרים"

יעל שער, מדריכה ארצית בתוכנית "עופרים",
מדריכה אזורית בחינוך לשוני, מדריכה פדגוגית
ומרצה במכללת "תלפיות וגם מורה.

דרך "עופרים"

רכיבי היחידה

העשרת השפה
ואוצר המילים

שיחת חימום

כתיבה

הפקת מידע

טיוט
ושכתוב

שיח בעקבות
המידע

הערכה

משחק
תפקידים

חווייה של למידה

דרכו של הרב יצחק ניסים זצ"ל

ערבות הדדית וקירוב לבבות

קירוב – צימצום המרחק

ערבות = אחריות

<https://www.youtube.com/watch?v=IjRSeWzS43w>

סרטון

שיחת
חימום

שיחה וצפייה בסרטון

דוגמאות רלוונטיות מחיי הילדים

כיצד באים לידי ביטוי בסרטון:

דאגה

אחריות

חברות

נתינה

ידידות

שיתוף
פעולה

הכרת
טובה

קירבה

דוגמאות נוספות לערכות וקירוב לבבות
■ קבלת תלמיד חדש בכיתה,
■ סיוע לתלמיד המתמודד עם קושי,
■ השכנת שלום בין תלמידים יריבים,
■ יוזמה של פעילות מיוחדת

שיחת
חימום

שיח כיתתי
בעקבות הסרטון

נכיר את הרב ניסים זצ"ל מתוך סיפורה של נכדתו אפרת ניסים

(הסיפור השלם בנספח).

. אפשרויות לשיקול דעת המורה:

קריאה בקול

קריאה עצמית

מומלץ לבחור קטעים רלוונטיים עפ"י הדגשים שנבחרו.

הפקת מידע
מטקסט

הרב ניסים זצ"ל קטע מתוך סיפורה של נכדתו אפרת ניסים

דרכו ופעילותו כרב ראשי

דברים רבים וטובים אפשר לספר על סבי, אך מפאת קוצר היריעה, בחרתי לספר רק כמה תכונות ופעולות אשר בלטו ואִפיינו במיוחד את דרכו כרב ראשי.

בראש מעייניו עמד הרצון לאחד את העם מתוך ערבות הדדית וקירוב לבבות . פעולות רבות נבעו משאיפה זו והפכו אותה הלכה למעשה.

המשך בשקף הבא

הפקת מידע
מטקסט

הרב ניסים זצ"ל קטע מתוך סיפורה של נכדתו אפרת ניסים

דרכו ופעילותו כרב ראשי

הרב ערך ביקורים בקיבוצים, במושבים ובערים, בעיקר במקומות שהיו רחוקים מהמסורת. בביקוריו חיפש דרך להגיע אל הדור הצעיר שצמח במדינה. רצונו היה למצוא את המאחד בין חלקי העם השונים וליצור **ערבות הדדית** והידברות ביניהם ולפיכך חיפש את הטוב שבכל קבוצה וקבוצה. כך למשל, אחרי ביקור באחד הקיבוצים של השומר הצעיר, כתב לאנשי הקיבוץ: "מצאתי אתכם דבקים בכל נפשכם במצוות ישוב הארץ והפרחת שממונה, שהיא מצווה גדולה בתורה."

המשך בשקף הבא

הפקת מידע
מטקסט

הרב ניסים זצ"ל קטע מתוך סיפורה של נכדתו אפרת ניסים

הרב פתח את ביתו לקהל הרחב. עד היום אני שומעת מאנשים על החוויות שהיו להם בקידושים בבית סבי, אותם נהג לערוך מדי שבת בשבתו. הקידושים אליהם הגיעו מגוון רב של אנשים מזרמים וצבורים שונים והביאו **לקירוב לבבות**. כולם התקבלו במאור פנים ולכולם ניתנה ההזדמנות להכיר זה את זה, לשאול שאלות, ולהביע את דעתם באופן חופשי

הפקת מידע
מטקסט

שיח בעקבות הקריאה

תכונות ומעשים

גדול בתורה

בעל נתינה

עוסק בצורכי ציבור

עניו ואהוב על הבריות

מקרב לבבות

מביא לערבות הדדית בין כל הזרמים בעם .

מטרת השיחה
בהיבט התוכן היא
להבין את הסיפור
תוך הכרת דמותו של
הרב ניסים, הבנת
הרקע של התקופה
והצורך בקירוב
לבבות בין כל חלקי
העם, יצירת הזדהות
עם הקשיים, תוך
העשרת אוצר
המילים.

העשרת
השפה

התייחסות למושג- ערבות הדדית

"הדדי":

מה משמעות המילה ?
השפעה אחד על השני
– לדוגמה-נתינה

"ערבות":

מה משמעות המילה ?
תמיכה ואחריות
- דוגמאות..

אחריות של החברה כלפי כל אחד מחבריה,
ושל כל אחד מהחברים כלפי הכלל כאשר
האחד עוזר לשני .

חמד
בית חינוך כמשפחה

שיח כיתתי

הדגמות מחיי הילדים

העשרת
השפה

המחשת המושג - ערבות הדדית

לכיתות נמוכות

השיר: יָד בְּיָד

מילים: תלמה אליגון-רוז לחן: רוני וייס

השיר מציג את הרעיון שעוצמה ויכולת נוצרים
מהחיבור, מה"יחד" של בני אדם.
כל אדם מוסיף את חלקו הקטן, וביחד, "יד ביד",
העשייה מקבלת עוצמה והיא נעימה יותר.

ערכים מובילים בשיר: אחדות, ערבות הדדית,
נתינה, חברות, שיתוף פעולה

העשרת
השפה

המחשת המושג - ערבות הדדית

לכיתות גבוהות

השיר: אנשים טובים באמצע הדרך

מילים: ולחן: נעמי שמר

השיר מוקדש לאנשי מופת ומתנדבים למען הזולת
בכל בית הוא מתאר את האנשים השונים שפוגשים
באמצע הדרך, "ואתם אפשר לצעוד".

האופי העליז של השיר מבטא את חדות העשייה
והתרומה בקהילה.

ערכים מובילים בשיר: נתינה לזולת, ערבות הדדית,
אחריות, הכרת תודה

יָד בְּיָד מילים: תלמה אליגון-רוז לחן: רוני וייס

אֶת יָדֵי קַח בְּיָדְךָ
יֶחֱד כָּל הַמְשִׁפָּחָה
אִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד
יֶחֱד יָד בְּיָד.

יָד בְּיָד וְלֵב אֶל לֵב...

כֹּה אֶחָד שִׁירְנוּ רָם
יֶחֱד יֶחֱד כָּאֵן כָּלֵם
וְיִשִּׁיר אֶז כָּל אֶחָד
יֶחֱד יָד בְּיָד.

יָד בְּיָד וְלֵב אֶל לֵב...

יָד בְּיָד וְלֵב אֶל לֵב....
כָּל אֶחָד יִשָּׂא קוּלוֹ
יֶחֱד לְעוֹלָם כָּלוֹ
וְנִשְׁיָרָה כֹּה אֶחָד
יֶחֱד יָד בְּיָד.

יָד בְּיָד וְלֵב אֶל לֵב....

כָּל אֶחָד יִתֵּן מַעַט
כָּל אֶחָד יוֹשִׁיט רֶקֶט
יָד

יֶחֱד יֶחֱד לֹא לְבַד
אֶל הָאוֹר נִצְעָד.

יָד בְּיָד וְלֵב אֶל לֵב....

יָד בְּיָד וְלֵב אֶל לֵב
יֶחֱד כָּל דְּבַר הוֹלֵךְ
יָד בְּיָד כֹּךְ בְּשִׁרְשֶׁרֶת
וְהַדָּרֵךְ מִתְקַצֶּרֶת.

יֶחֱד יֶחֱד לְעוֹלָם
בְּרִגְזָה בְּרִגְזָה אֶף פַּעַם
יָד בְּיָד מוֹל כָּל מְכַשּׁוֹל
יֶחֱד בְּמַחּוֹל.

יָד בְּיָד וְלֵב אֶל לֵב...

כֹּה אֶחָד שִׁירְנוּ רָם
אִישׁ וְאִישׁ וְאִישׁ זֶה
עִם

יָד בְּיָד שְׁלוֹם נֹאמֵר
יֶחֱד לְמַחֵר.

פעילות

להעשרת אוצר המילים

במהלך הדיון על התוכן הגלוי והמשתמע, המורה יכתוב מילים וביטויים על הלוח על פי שיקול דעתו. ניתן להתייחס למילים וביטויים המופיעים בטקסט ולבאר אותם או להעשיר במילים נרדפות וכדו'

דוגמא להעשרת אוצר מילים וביטויים:

יָד בְּיָד - בשיתוף פעולה, יחדיו.
לב אל לב - קירוב לבבות
מְכַשֵּׁל - דבר המקשה להגיע למטרה
זֶה עִם זֶה - אחד עם השני
פָּה אֶחָד - בהסכמה מוחלטת, ללא מתנגדים
בְּלֵב אֶחָד - ברצון משותף

בעקבות השיר
יד ביד
והקשר לנושא –
ערבות הדדית

התלמידים
 מעתיקים
 למחברותיהם
 את המילים
 שלמדו עד כה.
 במידה ויש
 להם מילון
 אישי, ניתן
 להעתיק את
 המילים ע"פ
 סדר א-ב.

הזדהות ע"י משחק תפקידים

מטרת משחקי התפקידים היא ליצור הזדהות עם הדמות והנושא ולהרחיב את משמעות הטקסט תוך שימוש באוצר המילים שעלה בדיון ונכתב על הלוח.

המשתתפים יכולים להרחיב את המתואר בסיפור עצמו ו"למלא פערים", על פי בחירה כל עוד נשמרת הזיקה לטקסט ולנושא.

בחירת נושאים להמחזה בשיתוף התלמידים, לדוגמה:

השתתפתי יד ביד עם הרב ניסים
בהכנות לקידוש
בדרך עם הרב ניסים לקיבוץ תוך
התגברות על מכשולים
חברי לכיתה הסכימו פה אחד ל....
- התגברתי והשגתי את מטרתי

בעקבות השיר
יד ביד
והקשר לנושא –
ערבות הדדית

הזדהות ע"י משחק תפקידים

ערבות הדדית בכיתה
הדגמת תלמידי כיתה ה' בי"ס ישורון
ראשל"צ :

תלמידה חדשה עולה
מארצות הברית הגיעה לכיתה

סרטון

פעילות כתיבה

כתיבה בזיקה ישירה למסופר בקטע
או כתיבה בזיקה עקיפה.

דוגמאות לנושאים

❖ הצטרפתי למפגש של הרב
נסים עם חברי קיבוץ חילוני.
❖ האם כדאי להגיע לפגישה עם
הרב נסים? (חבר קיבוץ
מתלבט)
❖ השכנתי שלום בין חברים
וקירבתי לבבות.
❖ הקמנו פינת משחקים בכיתה,
מנענו מריבות וקירבנו לבבות.

פעילות הכתיבה
מזמנת לתלמידים
שימוש באופן אקטיבי
באוצר המילים
כמו כן מאפשרת
להם להביע את הידע
והערכים שלמדו.

התלמידים יציעו
רעיונות לכתיבה

אנשים טובים

מילים ולחן: נעמי שמר

אנשים טובים...

**איש אחד יבנה לי גשר כדי לחצות
נהר
איש אחר יצמיח יער במורדות ההר
ואישה טובה אחרת, אם יהיה קשה
רק תצביע אל האופק ותבטיח ש**

אנשים טובים...

**וממש כמו צמחי הבר הבודדים
הם עוצרים תמיד את החולות
הנודדים
הרקיע מתבהר, וכבר אפשר לראות
אנשים על אם הדרך מחכים לאות**

אנשים טובים...

**תפקחו את העיניים, תסתכלו סביב
פה ושם נגמר החורף ונכנס אביב
בשדה ליד הדרך יש כבר דגניות
אל תגידו לי שכל זה לא יכול
להיות**

**אנשים טובים באמצע הדרך
אנשים טובים מאוד
אנשים טובים יודעים את הדרך
ואיתם אפשר לצעוד**

**איש אחד קנה לי ספר בן מאה
שנה**

**איש אחר בנה כינור שיש בו
מנגינה
ואישה טובה אחרת לי נתנה את**

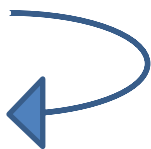

שיח בעקבות השיר **אנשים טובים** והקשר לנושא – ערבות הדדית

הצעות לפעילות על השיר מעובדים מתוך
"שיר של יום" אתר האגף לחינוך יסודי משה"ח

בשקף הבא

הדגמות מחיי הילדים

השיר: אנשים טובים באמצע הדרך

מילים: ולחן: נעמי שמר

השיר מזכיר לכל אחד לפקוח את העיניים ולראות
שהעולם מלא באנשים טובים שמוכנים לעזור, לתרום
ולהיות שותפים לדרך.

הצעות לשיח

- מיהם בעיניכם "אנשים טובים"?
- כיצד בא לידי ביטוי הטוב שלהם?
- מהו מעשה טוב?
- אילו מעשים הם עושים?
- האם פגשתם אנשים כאלה? איפה? מתי?
- האם גם אתם אנשים טובים?
- ספרו על מעשה טוב שראיתם.
- ספרו על מעשה טוב שעשיתם.
- אילו תחושות ורגשות צפים בכם כשאתם חושבים על אנשים טובים?

ערכים מובילים

בשיר:

נתינה לזולת,
ערבות הדדית,
אחריות,
הכרת תודה

פעילות

להעשרת אוצר המילים

במהלך הדיון על התוכן הגלוי והמשתמע, המורה יכתוב מילים וביטויים על הלוח על פי שיקול דעתו. ניתן להתייחס למילים וביטויים המשתמעים מתוך הטקסט

דוגמא להעשרת אוצר מילים
וביטויים המשתמעים מתוך הטקסט:
מיהו איש טוב?

בְּעַל לֵב רָחֵב,
בְּעַל צְדָקָה,
רַב חֶסֶד,

נָדִיב,
טוֹב לֵב
בְּעַל לֵב זָהָב,

בעקבות השיר
אנשים טובים
והקשר לנושא –
ערבות הדדית

התלמידים
מעתיקים
למחברותיהם
את המילים
שלמדו עד כה.
במידה ויש
להם מילון
אישי, ניתן
להעתיק את
המילים ע"פ
סדר א-ב.

משחק תפקידים

מטרת משחקי התפקידים היא ליצור הזדהות עם הדמות והנושא ולהרחיב את משמעות הטקסט תוך שימוש באוצר המילים שעלה בדיון ונכתב על הלוח.

המשתתפים יכולים להרחיב את המתואר בסיפור עצמו ו"למלא פערים", על פי בחירה כל עוד נשמרת הזיקה לטקסט ולנושא.

בחירת נושאים להמחזה בשיתוף התלמידים, לדוגמה:

השתתפתי עם הרב ניסים רב
החסד בהכנות לקידוש
הרב ניסים ברוחב לב משפיע על
אנשי הקיבוץ
התנדבתי עם חברי לכיתה לפעילות
צדקה ועזרתי ל...

בעקבות השיר
אנשים טובים
והקשר לנושא –
ערבות הדדית

פעילות כתיבה

כתיבה בזיקה ישירה למסופר בקטע
או כתיבה בזיקה עקיפה.

דוגמאות לנושאים

❖ הצטרפתי למפגש של הרב
נסים עם חברי קיבוץ חילוני.
❖ האם כדאי להגיע לפגישה עם
הרב נסים? (חבר קיבוץ
מתלבט)
❖ השכנתי שלום בין חברים
וקירבתי לבבות.
❖ קירבתי תלמיד חדש שהגיע
לכיתה.

פעילות הכתיבה
מזמנת לתלמידים
שימוש באופן אקטיבי
באוצר המילים
כמו כן מאפשרת
להם להביע את הידע
והערכים שלמדו.

התלמידים יציעו
רעיונות לכתיבה

הצעה

פעילות לקראת כתיבת טיעון ושכנוע

ארגון לקירוב רחוקים מחפש שליח/ה שיעסקו בפעולות קירוב לבבות באזור דרום אמריקה.

מבירורים שצרכנו הינך מתאימה
להיות בצוות המראיין את
המועמדים לצורך קירוב לבבות
ליהדות.
נא העלה/י בכתב את הקשיים
הצפויים לעלייתם לצורך דיון במלון
הריאיון.
הצע גם פתרונות אפשריים.
בימים הקרובים ניצור איתך קשר
לתיאום מועדי הראיונות.

בתודה ובברכה,
יד אל יד
אראון האל להפצת יהדות

פעילות קבוצתית-
המורה מחלקת
לכל קבוצה כרטיס

דוגמאות להרהורים ומחשבות

•איך אמשוך את האנשים שיקשיבו
לי?
•איני מנוסה בדיבור לפני קהל /
בשכנוע אנשים

* איני יודע כיצד לגרום לאנשים
שאינם מתעניינים ביהדות – להתחיל
להתעניין בה

הצעה

פעילות לקראת
כתיבת טיעון
ושכנוע

משחק תפקידים

מטרת משחקי התפקידים היא ליצור הזדהות עם הדמות והנושא ולהרחיב את משמעות הטקסט תוך שימוש באוצר המילים שעלה בדיון ונכתב על הלוח.

-דיון קבוצתי :
-יתרונות וחסרונות
-העלאת קשיים
-פתרון בעיות
-עידוד וחיזוק השליח

סרטון

פעילות כתיבה

דוגמאות לנושאים

❖ התלבטתי..בחרתי..פעל
תי..והצלחתי...

❖ קירבתי לב יהודי חילוני
ליהדות

❖ פתרתי בעיה וקרבתי
לבבות בדרכו של הרב
ניסים זצ"ל

פעילות הכתיבה
מזמנת לתלמידים
שימוש באופן אקטיבי

באוצר המילים
לטיעון ושכנוע.

כמו כן מאפשרת
להם להביע רגשות
ומחשבות

הצעה

**פעילות לקראת
כתיבת טיעון
ושכנוע**

תהליכי טיוט ושכתוב

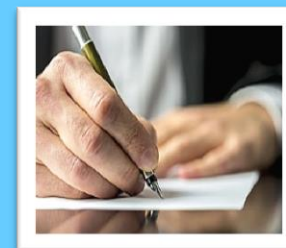
המורה יוביל תהליכי טיוט ושכתוב
בהתאם לידע הקודם שנלמד ולמטרות
לקידום הכתיבה.
חשוב לבנות את המחווה יחד עם
התלמידים ולזמן הערכת עמיתים.

תלקיט הסיפורים

איך מכינים תלקיט סיפורים דיגיטלי נלמד מדניאל רמתי

הצטרפתי למפגש של הרב נסים עם חברי קיבוץ חילוני

אני רון, תלמיד בכיתה ד'. הוריי סיפרו לי שהרב הראשי הרב נסים יבקר בקיבוץ שלייד היישוב שלנו. הסתקרנתי מאוד ורציתי פעם אחת לראות אותו ולראות את מה שכולם מספרים עליו שהוא מצליח לקרב אנשים וגם להשכין שלום בין יריבים.

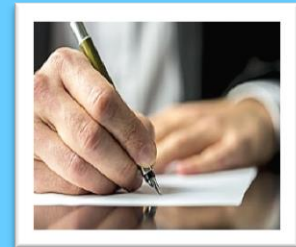
הוריי הסכימו לקחת אותי, וחיכו לי באוטו. הלכתי אחרי הרב והקשבתי לשיחה שלו אם אנשי הקיבוץ. היו שם שתי קבוצות של אנשים שרבו ביניהן: קבוצה אחת רצתה לבנות בית כנסת. הם אמרו שהם רוצים להתפלל לפעמים כמו שההורים שלהם התפללו. הקבוצה השנייה כעסה עליהם מאוד. הם אמרו שאין מספיק כסף, וחופץ מזה אם יש, יותר חשוב להוסיף חדר משחקים לילדים.

הרב נסים דיבר איתם בשקט למרות הצעקות שלהם, והם הקשיבו לו. בסוף הבנתי שהוא הבטיח לעזור להם וידאג שיקבלו עזרה כספית לבנות בית כנסת וכך יוכלו לבנות גם חדר משחקים.

כך בשקט ובשלווה ובקול נעים הצליח הרב נסים להשכין שלום בין יריבים וגם לקרב לבבות ליהדות. למדתי ממנו הרבה.

דוגמה לכתיבת סיפור

רון (שם בדוי)
תלמיד כיתה ד'

הערכת הכתיבה

מבנה המחווה

2 התבוננות על
הטקסט
(התרשמות כוללת,
תוכן, לכידות ולשון
(הטקסט)

1 התבוננות על
הכותב/ת

4 סיכום נקודות
החוזק והנקודות
לחיזוק בכתיבת
התלמיד כדי לתכנן
שיחת משוב.

3 מאפייני כתיב,
כתב וארגון על פני
הדף;

בשנת תשע"ט,
פורסם מחווה
להערכת כתיבה
באתר ראמ"ה
כחלק מתלקיט
כתיבה בכיתה ב'.
המחווה מנוסח
בקטגוריות
המתאימות לכל
שכבות הגיל

הערכת הכתיבה

המתבוננות על התלמיד ועל תהליך הכתיבה
ולא רק על התוצר.

האופן שבו הוא ניגש לכתיבה והאופן שבו הוא מתנהל
במהלך הכתיבה.

התבוננות על:
הכותב/ת

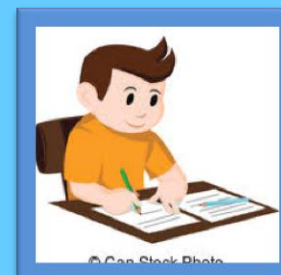
התבוננות על הכותב/ת

התלמיד היה אדיש ולא
הביע רצון מיוחד
לכתיבה אק ביצע את
המשימה וכתב בשטף.
סיים בזמן שניתן
לכתיבה ומסר את
הסיכור לבדיקה בלי
לקרוא שנית.

אפשר להעריך היבטים
אלה:

האם התלמיד/ה
השתתף/השתתפה
בשיחה לקראת הכתיבה
(למשל הקשיב/ה,
התעניין/התעניינה בה)?

איך ניגש/ה התלמיד/ה
לכתיבה ואיך התנהל/ה
במהלכה (למשל בביטחון,
בהתלהבות, בחשש,
בחוסר רצון)?

הערכת הכתיבה

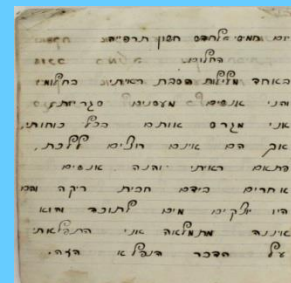
התרשמות אישית מהטקסט השלם ככלי לביטוי
עצמי של התלמיד (המורה כקוראת ולא כמעריכה),

הערכת הטקסט נעשית בשני אופנים המשלימים זה את זה:

- התרשמות אישית מהטקסט השלם ככלי לביטוי עצמי של התלמיד (המורה כקוראת ולא כמעריכה),
- הערכת הטקסט לפי ממדי ההערכה המקובלים.

התבוננות על:
הטקסט

התרשמות אישית מהטקסט

התרשמות כוללת

הטקסט מתאר חוויה
שצוהר הכותב תוק רצון
להשקיע על כוונתו
הרע ניסים לצי"א.
הטקסט דומה לדיווח,
אין בו התייחסות אישית
על הכותב. הוא הצליח
לכתוב באופן כללי את
התרחש השיחה עם
אנשי הקיבוץ והבהיר
את נושא הויכוח
ביניהם, הקורא יכול
לדמיין את מהלך
השיחה הפרטית ואת
דברי השכנוע על הרע.

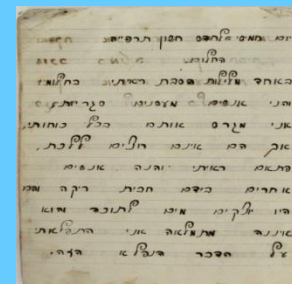
אפשר להעריך היבטים אלה:

באיזו מידה "דיבר"
אליך/אלייך הטקסט
כקורא/ת (למשל עורר
עניין, סקרן, ריגש,
הפתיע והרשים אותך
בתוכנו ובאופן כתיבתו)?

האם יש דבר הבולט
בטקסט ובאופן כתיבתו
(למשל הרעיון, אורך
הטקסט, מובנות
הטקסט, ההיבט
הלשוני)?

הערכת הכתיבה

התבוננות על: הטקסט

publicdomainvectors.org

התבוננות על טקסט - תוכן

☐ מפותח היטב ☒ מפותח ☐ מפותח מעט ☐ מצומצם

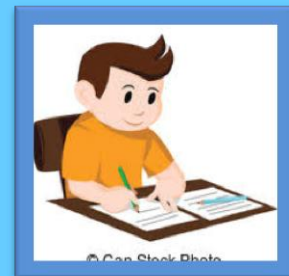
הטקסט איננו מפותח שכן
הכותב מתאר מקרה שבו
הוא מביע את רצונו
לראות את הרב בפעולה.
הוא אינו מספר את
התרחשותו והרעיונות
בעקבות מה שראה מלבד
משפט שבו הוא אומר
שמד מהרב. מקום
ההור"ט בסיפור - חסר.
אין התייחסות למחשבות
ורעיונות. תיאור הדמויות
דל.

עד כמה הרעיונות
בטקסט מפותחים?

אפשר להעריך
היבטים
אלה: תיאורים,
מחשבות ורגשות
של דמויות, פעולות
של דמויות ותיאורי
סביבה.

עמדות הכותב/ת
ומידת המעורבות
שלו/ה בנושא.

הערה: אם
הטקסט אינו
עוסק בנושא
הנדרש, יש
לתעד זאת
במחון ולהעריך
אותו לפי
הקריטריונים
במחון

התבוננות על טקסט - לכידות

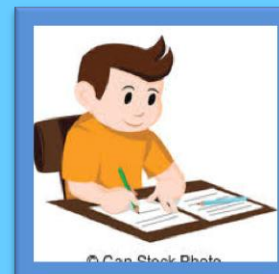
✕לכיד □לכיד ברובו □לכיד בחלקו □לא לכיד ברובו

הטקסט לכיד ברובו
והאירועים קשורים זה
לזה ברצף הגיוני. ניתן
להוסיף מילים קישור.

באיזו מידה הרעיונות
בטקסט קשורים זה
לזה ומאורגנים ברצף
הגיוני (למשל
כרונולוגי, סיבתי)?

באיזה אופן הרעיונות
מקושרים זה לזה
(למשל בעזרת מילות
קישור, מאזכרים
וצייני שיח)?

הערה: אם
הטקסט אינו
עוסק בנושא
הנדרש, יש
לתעד זאת
במחון ולהעריך
אותו לפי
הקריטריונים
במחון

© Can Stock Photo

התבוננות על טקסט – לשון הטקסט

רמה גבוהה ✕ רמה בינונית/גבוהה □ רמה בינונית/ נמוכה
□ רמה נמוכה

לשון הטקסט תקינה
ומאפיינת את השפה
הדבורה. יש ניצנים של
שימוש בלשון האופיינית
לטקסט כתוב. קיים
שימוש בביטוי שגוי
בשיעור – קירוב לבהות
ומהדברים ברור כיצד
הביטוי בא לידי ביטוי
באירוע.

כמו כן קיים שימוש
בביטויים שיש מקום
להרחיב את ממצאות –
להשכין שלום, עזרה
כספית

באיזו מידה אפשר לזהות
בטקסט ניצנים של שימוש
בלשון האופיינית לטקסט
כתוב?

עד כמה קיים בטקסט:
– גיוון באוצר המילים,
דיוק בשימוש בו והתאמה
לנושא הכתיבה.

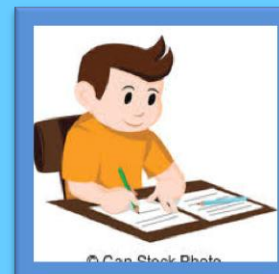
– גיוון במבנים
מורפולוגיים ובמבנים
תחביריים.

באיזו מידה קיימת
בטקסט תקינות לשונית
בהיבטים האלה:
– צורות מורפולוגיות
– תחביר.

לשון תקינה

משלב לשוני

שימוש בביטויים

התבוננות על טקסט – כתיב

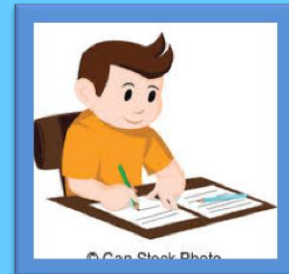
✗ כתיב נכון או נכון ברובו

☐ שגיאות כתיב רבות (בעיקר הומופוניות
שאינן פוגמות בקריאות)

☐ כתיב משובש (הפוגם בקריאות)

פירוט/הערות: שתי שגיאות כתיב

מאפייני כתיב

התבוננות על טקסט – סימני פיסוק

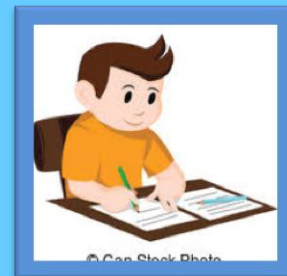
שימוש בסימני הפיסוק נקודה וסימן שאלה

□ פיסוק נכון ברובו שתומך בקריאה

✗ פיסוק נכון

היעדר פיסוק או פיסוק שגוי

פירוט/הערות: פיסוק נכון אך לא שלם

התבוננות על טקסט – כתב יד

☐ מובן וקריא

☒ מובן ברובו

☐ קשה לפענוח

פירוט/הערות: כתב בגודל לא אחיד ניכר שנכתב
במהירות

מאפייני כתב

☐ דפוס

☐ מעורב

☐ כתב יד

התבוננות על טקסט – ארגון הכתוב על פני הדף

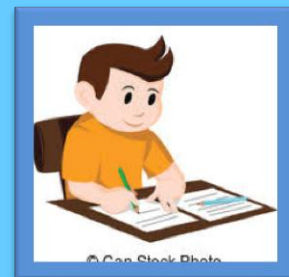
✕ מאורגן היטב

☐ מאורגן

☐ עדיין אינו מאורגן

פירוט/הערות:

מאפייני
ארגון על פני
הדף

© Can Stock Photo

נקודות חוזק ונקודות לחיזוק

נקודות חוזק - רציון יפה
הכותה מצליח להעביר
תיאור אירוע
מקוריה מתאים לנו
הנלמד.

נקודות לחיזוק - פיתוח
האירוע ע"י תיאור רגשות
ואחשבות בעקבותיו
והסקת מסקנות.

היבטים שהיית רוצה
להמשיך ולעודד
בכתיבה
של התלמיד/ה.

היבטים שהיית
בוחר/ת לקדם
בכתיבה של
התלמיד/ה
(יש לבחון את
ההיבטים האלה גם
בהתבוננות
בטקסטים אחרים
שכתב/ה התלמיד/ה).

סיכום

לקראת
תוכנית
עבודה

לקראת שיחת משוב

הייתי אומרת לתלמיד: האירוע שסיפרת
עליו מקורי, כתוב ברור כק שניתן להבין מה
הסיבה לרצונך ללכת אחרי הרב ניסים. יחד עם
זאת כדאי שגדע מה הרגשת בהליכתך בחשאי
אחרי הרב, וכשמעת את הוויכוח בין
התושבים. אפשר להרחיב גם בתגובה של
הקהל לתשובה של הרב.

מכיוון שידעת לתאר את האירוע וזיינת את
עדוילתו של הרב ע"י העברת דרך תגובתו, אני
בטוחה שתדע להביע את רגשותיך והתפעלותך
מדרכו של הרב להשכין שלום במילים
ובהיטוים מתאימים. מעניין אותי לדעת על
מה שוחחת עם ההורים כשחזרת לרכה בו חיכו
לך.

אני בטוחה שתצליליך לשפר את כתיבתך אם
תקדיש זמן לקריאה חוזרת של הסיפור לאחר
כתיבתו.

דברים שהיית
רוצה להגיד
לתלמיד/ה או
לשאל אותה/ה
בעקבות קריאת
הטקסט ועל סמך
הגישה שלו/ה
לכתיבה.

**סיכום ההערכה במחווון נועד לאפשר למורה
להעריך את רמת הכתיבה של התלמיד
בהשוואה לתוצרים של תלמידים באותה
שכבת גיל.**

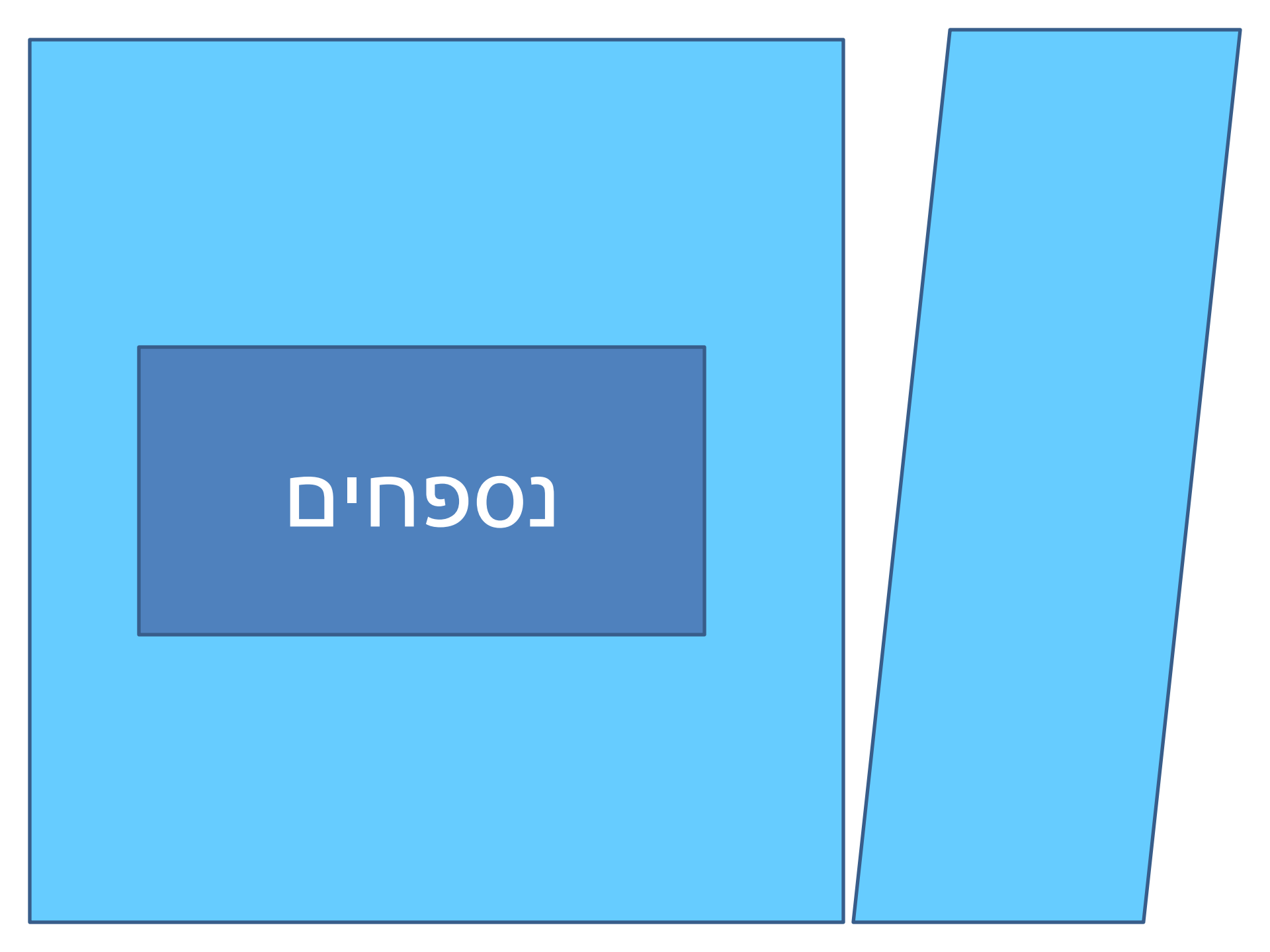
מבדק כתיבה – מדריך למורה

[http://meyda.education.gov.il/files/Rama/
Mivdak%20ktiva%20class%20B-
Madrich%20Lamore.pdf](http://meyda.education.gov.il/files/Rama/Mivdak%20ktiva%20class%20B-Madrich%20Lamore.pdf)

מבדק כתיבה – ראמ"ה

[http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Rama/Aara
chaBeitSifrit/Mivdak_Safa_Bet.htm](http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Rama/AarachBeitSifrit/Mivdak_Safa_Bet.htm)

נספחים

**הראשון לציון - כתבה: נכדתו, אפרת
נסים (אתר במעלה – המרכז לציונות
דתית)**

**סבי, הרב יצחק נסים, נפטר שנים
אחדות טרם הולדתי. כבר בילדותי
שמעתי עליו סיפורים רבים, קראתי עליו,
קראתי מכתביו והבנתי כמה הפסדתי
בכך שלא זכיתי לפגוש אותו אישית
ולהכיר מקרוב את דמותו המיוחדת.**

ילדותו

סבי, נולד בעיר בגדד בירת עירק, בשנת תרנ"ו (1895) בנר ראשון של חנוכה, זמן שישראל אומרים בו "על הנסים" ומכאן שמו.

כבר בילדותו ניכרה אהבתו הגדולה לספר. הוא היה שולף ספרים, מעיין בהם, מקשה קושיות ומתרץ. הוא החל לרכוש לעצמו ספרים שבמהלך השנים הצטברו לספרייה בת אלפי כרכים. בהיותו נער התבלט בתפיסתו החדה והמהירה, בעמקות המחשבה ובבקיאות עצומה. מוריו ורבותיו התרשמו ממנו וראו כי נער זה נועד לגדולות.

במלאות לו ח"י שנים הגיע ללמוד בבית מדרש בו למדו גדולי הרבנים של יהדות בבל. למרות גילו הצעיר, השתלב בלימוד המעמיק וזכה להערכה רבה מרבותיו. **יחד עם לימודיו עסק גם בצורכי ציבור.** שמו של הרב נסים הלך והתפרסם ורבנים גדולים פנו אליו בשאלות הלכתיות. גם הענק, רבי ישראל מאיר הכהן מראדין בעל "החפץ חיים", היה אתו בקשרי מכתבים. בפתיחה לאחד מהם כתב לו "כבוד הרב המאור הגדול... ירא אלוקים באמת... מורנו הרב יצחק נסים... עיינתי וראיתי שרב כוחו באורייתא, בחריפות ובבקיאות..." ואף בירכו "יזכה להגדיל תורה ולהאדירה." ברכה שאכן נתקיימה בו.

העליה לארץ ומנויו כרב ראשי

בהיותו בן עשרים ושמונה שנים, עלה לארץ יחד עם רעייתו ויקטוריה. את הדרך לארץ עשו השניים לא במטוס, לא באנייה ולא בעגלה, אלא על גבי חמורים, מהלך של חודש ימים.

סבי התישב בירושלים, משאת נפשו, וגם כאן המשיך כדרכו ועסק בתורה לשמה ובענייני ציבור.

ברבות הימים, חלה הראשון לציון הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל והזמין אליו את הרב נסים. הרב סיפר לו כי חלם חלום ופֶּשְרוֹ היה ברור לו - על הרב נסים לשבת על כיסא הרב הראשי ולהיות הראשון לציון הבא.

בתחילה סירב לבקשה זו, אך אחרי שרבנים ואישי ציבור לחצו גם הם על הרב לחזור בו מסירובו הסכים להגיש את מועמדותו לתפקיד הנכבד.

ביום ו' בניסן תשט"ו הוכתר הרב נסים לתפקיד הראשון לציון, הרב הראשי לישראל ולנשיא בית הדין הגדול בירושלים. הוא ראה בתפקיד מחויבות גדולה ובנאום ההכתרה דיבר על היעדים המוצבים בדרכו ובסיום דבריו נשא תפילה: "ה' אלוקי ישראל... תן לעבדך לב מבין ושומע, הורהו דרכך ונחהו בעצתך למען יוכל לשאת את עמך הגוי הגדול הזה בדרך האמת והיושר..."

דרכו ופעילותו כרב ראשי

דברים רבים וטובים אפשר לספר על סבי, אך מפאת קוצר היריעה, בחרתי לספר רק כמה תכונות ופעולות אשר בלטו ואִפיינו במיוחד את דרכו כרב ראשי.

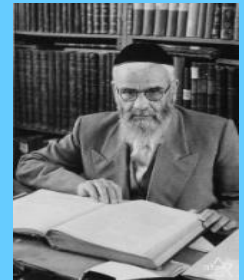
בראש מעייניו עמד הרצון לאחד את העם ולקרב את הלבבות. פעולות רבות נבעו משאיפה זו והפכו אותה הלכה למעשה.

הרב ראה צורך להגיע לכלל הציבור היהודי היושב בארץ ובתפוצות ולא לפנות רק לציבור הדתי. לשם כך **ערך ביקורים בקיבוצים**, במושבים ובערים, בעיקר במקומות שהיו **רחוקים מהמסורת**.

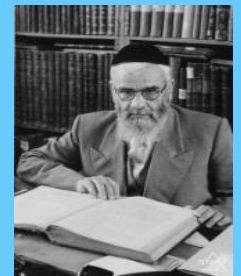
בביקוריו חיפש דרך להגיע אל **הדור הצעיר** שצמח במדינה. רצונו היה למצוא את המאחד בין חלקי העם השונים וליצור הידברות ביניהם ולפיכך **חיפש את הטוב שבכל קבוצה וקבוצה**. כך למשל, אחרי ביקור באחד הקיבוצים של השומר הצעיר, כתב לאנשי הקיבוץ: **"מצאתי אתכם דבקים בכל נפשכם במצוות ישוב הארץ והפרחת שממונה, שהיא מצווה גדולה בתורה ואותה דבקות אי אפשר לה ביודעין או שלא ביודעין, שלא תהא יונקת ממקור ומשורש צמיחתה - בתורת ישראל"**. מביקורים אלו צמחו קשרים מתמשכים בין הרב לבין תושבים מהקיבוצים והמושבים.

הרב נסים לא הסתפק בביקורים רק בתוך מדינת ישראל ולשם אותה מטרה יצא גם לחוץ לארץ לפגוש את **יהודי התפוצות, לקרבם ולעודדם לעלות לארץ**.

עולה מצרפת סיפר את הסיפור הבא. באחד ממסעיו הגיע הרב נסים לכנס שנערך לכבודו בעיר שטרסבורג שבצרפת. כדרכו עודד את היהודים שם לעלות לארץ. חלק מהשומעים הגיבו כי הישיבה בארץ קשה והפרנסה מצויה בדוחק. הם אף הוסיפו ואמרו כי דווקא בשהייתם בגלות ולא בארץ הם מסייעים לישראל, כיוון שאוספים תרומות ליהודים היושבים בארץ הקודש. בתגובה לכך המשיל הרב משל ואמר כי ארץ ישראל דומה לאישה מינקת. ככל שהילד יונק יותר כך מתרבה החלב ומשביח. אם יבואו יהודי הגלות לשבת בארץ, יעבדו בה ויפתחו אותה יראו כי יקבלו ממנה לא רק חלב, כי אם דבש, שהרי לא לחינם נקראת היא "ארץ זבת חלב ודבש".

דרכו ופעילותו כרב ראשי

בתקופת כהונתו, הגיעו לארץ עולים רבים מעדות שונות, בעלות מנהגים שונים. בין העדות הייתה היבדלות והפרדה. הרב פעל **להפלת מחיצות עדתיות**, בין השאר העלה את האפשרות של יצירת נוסח תפילה אחיד - ארץ ישראלי. עמדה זו הנתתה אותו גם כשבא לפסוק הלכה. דוגמה לכך ניתן לראות בפסיקה שפסק הרב שנים רבות לפני קום המדינה, בטרם נבחר לכהן כרב ראשי: כאשר עלתה שאלה הלכתית על קופות צדקה שהגיעו מבגדד לירושלים, האם צריך לחלק את הכסף רק בין בני העדה הבבלית או לכלל עניי ירושלים? הרב נסים פסק שהכסף צריך להינתן לכלל העניים. גישה זו הייתה נר לרגלו לאורך כל הדרך.

רצונו העז של הרב נסים לקרב את הלבבות בא לידי ביטוי גם בכך שפתח את ביתו לקהל הרחב. עד היום אני שומעת מאנשים על החוויות שהיו להם בקידושים בבית סבי, קידושים אותם נהג לערוך מדי שבת בשבתו. לקידושים הגיעו מגוון רב של אנשים מזרמים וציבורים שונים. רבנים, אנשי רוח ואנשי מדע מהארץ ומחו"ל ובעיקר סטודנטים צעירים. כולם התקבלו במאור פנים ולכולם ניתנה ההזדמנות לשאול שאלות, לעלות בעיות והביע את דעתם באופן חופשי.

כך קיים הרב נסים את מה שדרש בנאום ההכתרה שלו, כשציטט את קודמו בתפקיד, הרב עוזיאל זצ"ל: "ודע והכר תפקידך הקדוש - לקרב ולא להרחיק, לחבר ולא להפריד." נאה דרש ונאה קיים.

סיפור מפורסם אחד נקשר בשמו של סבי, ביקורו של האפיפיור ומעשה שהיה כך היה:

בחורף תשכ"ד החליט האפיפיור פאולוס השישי לבקר במקומות הקדושים לנצרות בארץ. התכונה לקראת ביקורו הייתה רבה. אפילו כביש חדש נסלל לכבודו, כביש שעד היום יש הקוראים לו כביש האפיפיור. המדינה התכוננה לקבל את פניו בטקס ממלכתי, אשר במסגרתו היה צריך הראשון לציון ליטול חלק בקבלת פניו של האפיפיור במגידו, אך הרב הראשי סירב.

הוא סבר שאם הוא יוצא לקבל את פני האפיפיור, אזי על האפיפיור, כראש הדת הקתולית, להשיב ביקור גומלין לראש הדת היהודית או לעשות מחווה כלשהי של נימוס כלפי הדת היהודית. הוא סבר שאם לא יתקבל תנאי זה ייווצר הרושם, חלילה, שמעמד הדת היהודית וראשה - נחותים ולא היה מוכן לתת לכך את הגושפנקא שלו. סירובו עורר את זעמה של ממשלת ישראל. התקשורת ביקרה אותו וכתבה עליו דברי שטנה. הטענה כלפיו הייתה כי בסירובו הוא גורם נזק גדול למדינה ועלול להביא לידי פורענות בעם היהודי באשר הוא על ידי הנוצרים. האיומים לפטרו מתפקידו והניסיונות הרבים לשנות את דעתו – לא צלחו. כאיש עקרונות וכשומר על כבודה של היהדות עמד על שלו.

דרכו ופעילותו כרב ראשי

תוצאות הביקור הצדיקו את עמדתו של הרב נסים ואף אלו שהתנגדו תחילה לעמדתו הודו: "זקפת את קומתנו." נדמה כי תכונה זו של זקיפות הקומה היהודית והעשייה ללא משוא פנים מאפיינת את אישיותו של סבי בכל דרכיו וכן בכהונתו כרבה הראשי של ישראל.

תחושת האחריות כלפי התורה, העם והארץ היא אשר הכתיבה את הליכותיו, מעשיו והחלטותיו במהלך ח"י שנות כהונתו.

אמנם שנים רבות חלפו מאז כיהן סבי כרב ראשי, אולם אני מרגישה כי הדברים שלמדתי ממנו עכשוויים הם ביותר. הרצון לאחד ולקרב את חלקי העם השונים, הגאווה היהודית והמסירות למסורת ישראל חשובים ונצרכים כל כך גם בימינו אנו. הלוואי שנזכה להמשיך את דרכו זו ונפעל, כל אחד ואחת מאתנו, מתוך אמונה ובזקיפות קומה למען עמנו וארצנו.

הרב יצחק נסים נפטר ביום תשעה באב שנת תשמ"ב.

כתבה: נכדתו, אפרת נסים

דרכו ופעילותו כרב ראשי

(ישעיהו ל', כ')

"כל ישראל ערבים זה לזה" / יוסי גספן

יד החמלה נותנת פת לרעב

יד חזקה מוחה דמעה

יד המזור מנצחת כל כאב

ויד התקווה לנחמה

אם נושיט את היד אז לעולם לא נמעד

אחד זה כולם וכולם זה אחד

כל ישראל ערבים זה לזה

כולם בשביל כולם

איפה יש עוד עם כזה

אין עוד עם כזה בכל העולם

לב אمتי סולח ומרחם

לב נאמן זוכר ימים

לב יהודי פונה אל השם

ומבקש על אחרים.

סרטונים ושירים – ערבות הדדית

ואהבת לרעך כמוך

<https://www.youtube.com/watch?v=FwtXkyN-hx4&list=PLI9rKm97c2t3laeXUVAZMTCK6WkJ1hlcX&index>

ערבות הדדית

<https://www.youtube.com/watch?v=7NDUtMfXmPU&list=PLtHFhwZyz1NNuhLyunyf88t-A-MGW4ukA&index=4>

אנימציה –

איך לאהוב – חוכמת הלב עם כתוביות

https://www.youtube.com/watch?v=4txpL_2CrkA

האחר הוא אני – כלי נגינה

https://www.youtube.com/watch?v=zPD3Z2_qL3E&list=PLT4WaT_zS4oh804nhXFpunNILE4gTi7d8&index

יד ביד – מילים ושיר

<https://www.youtube.com/watch?v=KckLQ0kiHO4>

אנשים טובים באמצע הדרך

<https://www.youtube.com/watch?v=8LcXXijE8yQ&list=PLyA7xvUdhDcQa3JlXPBrmYYXfcPOiO3hR&index=>

בהצלחה